

Asia: VN/31199/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta (Kela-korvausten valinnanvapauskokeilu)

Lausunnonantajan lausunto

Lausuttavaa korvausmallin sisällöstä?

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen toteuttamisella on kaksi tärkeää päämäärää: potilas pääsee nopeasti hoitoon ja saa hyvää hoitoa. Hallituksen esitys tarkoittaa ainakin jonkinasteista parannusta perusterveydenhuollon palveluihin ja palvelujen saavutettavuuteen. Arvioimme, että erityisesti perusterveet ikääntyneet, joilla ei ole jatkuvaa hoitoa tarvitsevia kroonisia sairauksia, ja jotka tarvitsevat vain satunnaisesti lääkäripalveluita, hyötyvät esitetystä kokeilusta. Samoin kiinnitämme lausunrossamme huomiota siihen, että kokeilu lisää pienituloisten eläkeläisten mahdollisuutta hyödyntää yksityislääkäreiden palveluita, jolloin he eivät ole yhtä riippuvaisia esimerkiksi terveyskeskuksen resursseista ja palvelutarjonnasta. Tältä osin kokeilu lisää tasa-arvoa eri eläketuloluokkien välillä.

Arvioimme, että perusterveiden ikääntyneiden kohdalla hoitoon pääsy voisi nopeutua. Vastaanoton ajankohdan varaaminen helpottuu verrattuna ajan varaamisen terveyskeskuksesta, mikäli kokeilun myötä tarjolle tulee enemmän yleislääkäreiden vastaanottoaikoja. Hyvänä pidämme myös sitä, että ehdotettu kokeilu korvaisi laboratoriokokeita.

Kela-korvausten valinnanvapauskokeilun kohdistaminen 65 vuotta täyttäneisiin on oikea, sillä tätä nuoremmat ovat pääosin työikäisiä ja ovat siten työterveyden piirissä. Muistutamme tässä yhteydessä lääkärikäyntien Kela-korvauksiin aikaisempina vuosina tehdyt leikkaukset ovat kohdistuneet enemmän ikääntyneisiin, jotka eivät ole työterveyden piirissä, ja joilla ei ole mahdollisuutta saada terveysvakuutusta.

län myötä kroonisten sairauksien määrä kasvaa. Ikääntyneillä onkin muuta väestöä enemmän kroonisia sairauksia, jotka voivat edellyttää jatkuvampaa ja erikoistuneen lääkärin hoitoa. Nämä

ihmiset eivät hyödy yhtä paljon esitetystä Kela-korvausten valinnanvapauskokeilusta, joka korvaisi ainoastaan kolme käyntiä yleislääkärillä kalenterivuoden aikana.

Kela-korvausten valinnanvapauskokeilu kestää syyskuun alusta 2025 joulukuun loppuun 2027. Mikäli kokeilun arvioidaan onnistuneen, muuttuuko kokeilu pysyväisluontoiseksi käytännöksi? Millaisia tuloksia kokeilun pitää tuottaa, jotta sen voidaan arvioida onnistuneen? Näihin kysymyksiin olisi pitänyt pystyä vastaamaan selkeämmin hallituksen esityksessä. Senioriliiton mielestä Kela-korvausten valinnanvapauskokeilun olisi voinut kytkeä vahvemmin omalääkärimallin kehittämiseen.

Lausuttavaa vaikutustenarvioinnista?

Senioriliiton mielestä vaikuttavuusarviot on esitetty osin vajavaisesti. Esityksen mukaan noin 620 000 vakuutettua voisi siirtyä kokeiluun. Arvio perustuu 65 vuotta täyttäneiden aikaisempaan Kela-korvausten käyttöön. Kela-korvausten valinnanvapauskokeilun vaikuttavuusarvioinnin yhteydessä olisi pitänyt tehdä enemmän analyysia 65 vuotta täyttäneiden sairastavuudesta. Tällöin arvioinnissa olisi huomioitu paremmin perusterveiden ja vain vähän terveyspalveluita tarvitsevien 65 vuotta täyttäneiden osuus.

Hallituksen esityksessä todetaan, että yksityisten terveyspalveluiden tarjonta ja siten myös yksityislääkärien määrä vaihtelee eri alueiden välillä Suomessa. Kokeilun onnistumisen kannalta olennaista on se, miten hyvin yritykset lähtevät mukaan kokeiluun ja solmivat sopimuksen Kelan kanssa. Tällöin ratkaisevassa asemassa ovat kolme suurinta terveydenhuollon yritystä, jotka laskutavasta riippuen hallitsevat 65–80 prosenttia terveydenhuollon markkinoista.

Muut kommentit:

-

1. Näkemyksenne vastaanottotyyppistä koskevista velvoitteista palveluntuottajille?

Kannatan läsnävastaanottojen tarjoamista koskevan velvoitteen asettamista.

Avoin kenttä perusteluille:

Senioreista huomattava osa on vailla digitaalisia taitoja, jopa 330 000 seniori-ikäistä. Saavutettavuuden kannalta on tärkeää, että seniori voi itse valita vastaanottomuodon, joko läsnäolovastaanottona tai etänä.

2. Näkemyksenne siitä, että kokeiluun osallistuvan palveluntuottajan olisi sitouduttava tarjoamaan myös toisella kokeiluun osallistuvalla palveluntuottajalla määrätyt tutkimukset kokeilun mukaisilla hinnoilla?

Kannatan tätä velvoitetta.

Avoin kenttä perusteluille:

-

3. Näkemyksenne siitä, että kokeilun mukaisia lääkärint vastaanottokäyntejä tarjoavan palveluntuottajan olisi sitouduttava tarjoamaan lääkärikäyntien lisäksi myös kokeilun piiriin kuuluvia tutkimuksia, mikäli palveluntuottajalla olisi laboratorio käytössään (oma tai alihankinta)?

Kannatan tätä velvoitetta.

Avoin kenttä perusteluille:

-

4. Näkemyksenne siitä, että kokeiluun voisi osallistua vain sellainen palveluntuottaja, jolla ylipäänsä olisi käytettävissään laboratorio (omana tai alihankintana)? Tämä tarkoittaisi sitä, että lääkärikäyntejä ei voisi tarjota, mikäli palveluntuottajalla ei olisi käytettävissään laboratoriopalveluita.

En kannata tätä koskevaa velvoitetta.

Avoin kenttä perusteluille:

-

5. Näkemyksenne siitä, tulisiko kokeiluun voida osallistua myös pelkästään laboratoriotutkimuksia tuottavana palveluntuottajana?

En osaa sanoa/muu, kirjoitan vastauksen alla olevaan kenttään.

Avoin kenttä perusteluille:

-

6. Näkemyksenne siitä, tulisiko palveluntuottajia edellyttää tekemään suorakorvaussopimus Kelan kanssa?

Kannatan tätä velvoitetta.

Avoin kenttä perusteluille:

Suorakorvaussopimus helpottaa asiakkaan asiointi selvästi, sillä tällöin hänen ei tarvitse erikseen hakea korvausta Kelalta jälkikäteen.

Vuori Timo
Kansallinen senioriliitto ry